

AMPUMAHARRASTUKSEN
KEHITTÄMISHANKE
2008 - 2013

AMPU -HANKE
2008 - 2013

Vuosiraportti 2009

Sisällys

1.	Tiivistelmä.....	3
2.	Johdanto.....	6
3.	Harrastustoiminnan tavoitetilä 2020.....	7
4.	Vuoden 2009 tavoitteet ja tulokset.....	8
4.1.	RATA –hankkeen tavoitteet ja tulokset.....	8
4.1.1.	Ampumaratalain valmistelutyö	8
4.1.2.	Ampumaratojen lupahakemusten yksinkertaistaminen	10
4.1.3.	Ampumaratojen kehittäminen.....	11
4.2.	Ampumakortti -hanke.....	15
4.3.	Muut tavoitteet	18
4.3.1.	Aselain uudistaminen.....	18
4.3.2.	Tiedottaminen	20
4.3.3.	Edunvalvonta	21
5.	Hankkeen resurssit ja niiden käyttö vuonna 2009	22
6.	Hankkeen ohjausryhmä ja alatyöryhmät.....	24
7.	Hankkeen jatkaminen	24
	LIITE 1	26
	LIITE 2	29
	LIITE 3	30
	LIITE 4	32
	LIITE 5	40

1. Tiivistelmä

Hyvät lukijat. Kädessänne on Ampumaharrastuksen kehittämishankkeen toinen vuosiraportti. Jos vuotta 2008 voidaan luonnehtia suunnitelmien valmistelun ja hankkeen käynnistämisen vuodeksi, niin vuoden 2009 aikana tehtiin työtä laajalla rintamalla ja saavutettiin jo ensimmäisiä merkittäviä tuloksia.

Edunvalvonnan laajennuttua ampumaratakysymyksistä kaikille ampumaharrastuksen eri sektoreille, päätettiin foorumin nimikin muuttaa toimintaa paremmin kuvaavaksi ampumaharrastusfoorumiksi. Asehistorian liitto hyväksyttiin foorumin kymmenenneksi jäsenjärjestöksi. Foorumille avattiin kotisivut osoitteella www.ampumaharrastusfoorumi.fi.

Toimintasuunnitelmassa vuoden painopistealueeksi määritettiin Ampumakorttihanke. Tavoitteeksi asetettiin peruskoulutusjärjestelmän rakentaminen, jonka myötä turvallinen ja vastuuntuntoinen ampumaharrastus olisi aloitettavissa. Jatkokoulutuspolkujen tekeminen aloitettaisiin vasta vuonna 2010.

Alkuvuoden aikana laadittiin ensimmäinen luonnos ampumakorttikoulutuksen sisällöstä. Suunnitelmat testattiin keväällä Tikkakoskella Keski-Suomen Maanpuolustuspiirin johtamassa pilottikoulutustilaisuudessa. Palaute oli myönteinen ja sen perusteella oli tarve tehdä vain täsmentäviä muutoksia itse suunnitelmaan.

Muita keskeisiä toimenpiteitä olivat siirtymäajan järjestelyjen kuvaaminen ”vanhojen ampujien” osalta ja ampumakortin rekisteröiminen tavaramerkiksi Patentti- ja Rekisterihallituksen toimesta. Vuoden loppuun mennessä myönnettiin kaikkiaan 73 ampumakorttia eri pilottitilaisuuksien perusteella.

Loppuvuodesta 2008 käynnistetyn foorumin sisäisen ampumaratalakityöryhmän työ jatkui vuoden 2009 aikana. Se valmisteli lainsäädännön kehittämisen tavoitteita harrastajakunnan näkökulmasta. Keskeisimmäksi tavoitteeksi asetettiin ampumaharrastustoiminnan ja metsästyksen turvaaminen huomioiden paikalliset olosuhteet eri osissa maata.

Eräänä keskeisenä keinona nähtiin, että uuden lain mukaisesti ampumaradan perustamisedellytykset tultaisiin ratkaisemaan laillisuusharkinnan pohjalta. Näin voitaisiin parhaiten turvata myös ratojen pitkäjänteinen ja pysyvä kehittäminen. Tarkoituksenmukaisuusharkinta tapahtuisi hankkeiden rahoituspäätösten ja maankäytön suunnittelun yhteydessä.

Valmistelutyötä tehtiin sisäasianministerin lakia valmistelevaan asettaman työryhmän ensimmäistä kokousta varten, jonka piti toteutua heti alkuvuodesta. Kun runsas vuosi oli kulunut työryhmän asettamisesta eikä kokouskutsua ollut kuulunut, päätti foorumi esittää asian johdosta syvän huolensa ministerille. Kirjeessä korostettiin, että kallista valmistelu-aikaa on jo menetetty ja esitettiin toivomus, ettei ampuma-aselain valmistelun yhteydessä tehtyjä virheitä toistettaisi ampumaratalakia valmisteltaessa.

Seurojen ja järjestöjen vastuunkantajat ovat tuoneet lukuisissa eri tilaisuuksissa huolenaan esille, että ampumaratojen lupahakemusten ohjeet ovat puutteellisia ja osin jopa ristiriitaisia. Muiden vastaavantyyppisten ampumaratojen mittaustuloksia ei voida hyödyntää siten, että niiden avulla olisi kevennettävissä esimerkiksi lupaprosessia. Myös ratojen säännölliset lupa-ehdojen mukaiset näytteenotot joudutaan uusimaan vuodesta toiseen, vaikka tutkimustulokset olisivatkin jo aiempien tulosten perusteella riittävän hyvin arvioitavissa tarpeettomiksi. Tilanteen kartoittamiseksi päätettiin laatia perusselvitys, jonka tulokset mahdollistaisivat perusteltujen muutosesitysten tekemisen nykyistä keveämmän ja selkeämmän ohjeistuksen aikaansaamiseksi.

Muutosprosessin käynnistämiseksi aloitettiin Ympäristöministeriön kanssa vuoropuhelu kansliapäällikkö Hannele Pokan emännöimässä yhteistyöpalaverissa 16.11.2009. Keskusteluja on jatkettu tiiviisti alkuvuodesta. Ensimmäisenä konkreettisenä ja merkittävänä tuloksena voidaan mainita Ympäristöministeriön suunnittelema mallilupahanke. Sen yhteydessä on tarkoitus laatia ”Yhtenäistämisohje” aluehallinnon ympäristölupaviranomaisille vuoden 2010 aikana. Ampumaharrastusfoorumi kutsutaan mukaan työryhmätyöhön.

Avoimen vuoropuhelun käynnistämiseksi viimeistelyn alla olleen aselain osalta järjesti foorumi seminaarin Helsingin Messukeskuksessa GoExpo-messujen yhteydessä 13.3.2009. Teemana oli ”Aseet ja vastuullisuus”. Alustuksensa pitivät niin harrastajakunnan edustajat kuin lain valmistelijatkin.

Foorumin huhtikuisessa kokouksessa käsiteltiin eri järjestöjen aselaista valmisteltuja lausuntoluonnoksia tavoitteena mahdollisten ristiriitaisuuksien poistaminen sekä yhteisen viestin terävöittäminen. Työssä onnistuttiin hyvin. Kun lakiehdotus annettiin kesäkuussa eduskunnalle, havaittiin että järjestöjä oli kylä kuultu, muttei kuunneltu! Yhtään merkittävää muutosta ei lakiluonnokseen ollut tehty.

Eduskunnan hallintovaliokunnan nähtiin olevan muutosmahdollisuuksien kannalta keskeisessä asemassa sen aloittaessa käsittelemään hallituksen esitystä ampuma-aselain muuttamiseksi. Tämän johdosta lähetettiin ampumaharrastusfoorumin nimissä kirje hallintovaliokunnan jäsenille. Siinä tuotiin esille foorumin huoli lakivalmistelun puutteellisuuksista sekä merkittävimmät muutosehdotukset keväiseltä lausuntokierrokselta.

Kesän aikana aktivoituivat lukuisat muutkin asealan järjestöt. Elokuun alussa pidettiin Haagassa kokous, jossa noin 20 eri järjestön edustajat suunnittelivat eri yhteistoimintamuotoja. Muun muassa käynnistettiin tiedotuskampanja eri

viestimien välityksellä ja kutsuttiin kansanedustajat 7.10.2009 Eduskuntatalon Auditoriossa järjestettyyn keskustelutilaisuuteen.

Eri vaikuttamismuotojen tavoitteena oli, että kiireellä valmisteltu, tulkintamahdollisuuksia sisältävä ja jopa mahdollisesti perustuslainvastainen laki palautettaisiin uudelleen valmisteltavaksi. Tällöin toivon mukaan tarjoutuisi harrastajakunnalle aito vaikutusmahdollisuus esittämiensä muutosten aikaansaamiselle.

Ampumaharrastusfoorumeissa edustettuina olevien järjestöjen keskinäinen yhteistyö on ollut esimerkillistä. Foorumin voidaan katsoa saavuttaneen työllään valtakunnallista arvostusta, sillä se on huomioitu toimijana mm ampumaselakiesityksen yhteydessä ja kutsuttuna osapuolena edellä mainitun työryhmän jäsenenä.

Ampumaharrastusfoorumin kaltaisen yhteistyöverkoston käynnistäminen niin maakunnittain kuin paikkakunnittainkin nähtiin tärkeäksi. Pilottikohteeksi valittiin pääkaupunkiseutu. Ampumaharrastuksen alueneuvottelukunnan perustamiskokous pidettiin 16.3.2009 ja ensimmäiseksi tehtäväkseen se otti yhteisen suosituksen laatimisen ongelman ratkaisemiseksi. Työn keskeisin lähtökohta oli, että kaikkien eri harrastajaryhmien tarpeet tulisi ratkaista samanaikaisesti monipuolisen ja riittävän ratakapasiteetin omaavan ampumaurheilukeskuksen rakentamisella.

Alueneuvottelukunnan suositus valmistui toukokuussa, jonka mukaan pääkaupunkiseudun kaupunkien tulisi käynnistää pikaisesti selvitystyö, jonka keskeisin tavoite on arvioida Petikon, Hallihankkeen ja Kauhalan ampumaurheilukeskusvaihtoehtojen toteuttamismahdollisuuksia ja kustannusrakennetta. Mikäli kaikki mainitut vaihtoehdot osoittautuvat toteuttamiskelvottomiksi, tulisi selvitystä jatkaa hajautetun vaihtoehdon pohjalta. Päätös selvityksen käynnistämisestä tehtiin kaupunginjohtajien kokouksessa joulukuun alussa.

Kuten jo alussa todettiin, oli kulunut vuosi Ampumaharrastuksen kehittämishankkeen osalta varsinainen toiminnan käynnistymisvuosi. Tämän mahdollistumisesta suurin kiitos lankeaa Opetusministeriölle, joka myönsi toimintaavustusta ampumakorttihankkeelle 35.000 € ja RATA -hankkeelle 20.000 €.

Ampumakorttihankkeen vuoden 2009 aikana saavutetut tulokset sekä jatkosuunnitelmat vakuuttivat Opetusministeriötä siten, että hankkeelle on myönnetty jatkorahoitus vuodelle 2010. Varsin todennäköistä on, että myös RATA –hankkeelle tullaan osoittamaan jatkorahoitusta vielä kuluvan kevään aikana. AMPU –hankkeella on siten erinomaiset edellytykset jatkaa toimintaansa sekä saavuttaa sille vuodelle 2010 asetetut haasteelliset tavoitteet.

2. Johdanto

Suomessa on erittäin pitkä ja laajalti levinnyt metsästyskulttuuri. Toisaalta so-tavuosien seurauksena on korostettu henkilökohtaisen ampumataidon merki-tystä valtiovallankin taholta. Näiden seikkojen johdosta on Suomessa nykyisin ammunnan ja metsästyksen harrastajia noin 500 000. Kaikkiaan ampumarato-ja on noin 1000, joista toimivia 650 kpl (ml. puolustusvoimien noin 50 kpl). Ampumaseuroja, metsästysseuroja ja reserviläisyhdistyksiä on yli 3000.

Ampumaharrastus jakaantuu Suomessa eri aseilla suoritettavasta urheiluam-munnasta, ampumahiihtoon, metsästyksen ja reserviläiskilpailuihin. Suurim-mat suoja-alueet tarvitaan korkeapaineaseilla (kivääri vast) suoritettavissa ammunnoissa.

Ampumaharrastuksen haasteina nykypäivänä ovat lukuisat erilaiset lupakäy-tännöt ja niiden sirpaleisuus. Lisäksi turvallisuuden nimissä tehtävät esitykset lupakäytäntöjen kiristämiseksi ovat arkipäivää.

Ampumaratojen kehittämisen tulevaisuuden haasteina ovat muun muassa asutuksen läheisyys, kiristyneet ympäristönormit (melu, raskasmetallit jne.) sekä pienten ratojen ylläpito talkooväen vähetessä. Lisäksi ampumaratojen puute erityisesti suurten kaupunkien läheisyydessä on merkittävä este ampu-maharrastuksen kehittämisessä.

Näiden johdosta ovat kaikki merkittävimmät ampumaharrastuksen piirissä toi-mivat valtakunnalliset järjestöt nähneet tarpeelliseksi käynnistää hanke, jolla pyritään kehittämään koko maahan lukumääräisesti riittävät ampumaharras-tukseen soveltuvat, turvalliset ja viranomaismääräysten mukaiset suorituspai-kat (ampumaradat ja -keskukset).

Lisäksi hankkeen tavoitteena on selkiyttää ja yhtenäistää olemassa olevia säännöstöjä sekä yhdenmukaistaa koulutusjärjestelmä kaikille ammunnan harrastajille lajien erityispiirteet huomioiden.

Näiden tavoitteiden toteuttamisen myötä pyritään edelleen vahvistamaan ja laajentamaan yhteiskunnallista hyväksyntää koko ampumaharrastukselle.

Ampumaharrastusfoorumeissa ovat edustettuina seuraavat järjestöt:

- Suomen Ampumaurheiluliitto (SAL)
- Suomen Ampumahiihtoliitto SAHL)
- Metsästäjien Keskusjärjestö (MKJ)

- Suomen Metsästäjäliitto (SML)
- Reserviläisurheiluliitto (RESUL)
- Suomen Reserviupseeriliitto (RUL)
- Reserviläisliitto (RES)
- Maanpuolustuskoulutusyhdistys (MPK)
- Asealan Elinkeinonharjoittajat (AAE) ja teollisuus sekä
- Asehistorian liitto (AHL).

Näistä Asehistorian liitto hyväksyttiin foorumin jäseneksi vuoden 2009 aikana.

3. Harrastustoiminnan tavoitetilä 2020

Maassamme on ampumaratojen rakentamista, käyttöä ja ylläpitoa säätelevä ampumaratalaki. Sen myötä ampumaroja koskevien lupien käsittely on yhtenäinen ja mahdollisimman yksinkertainen.

Suorituspaikkojen kehittämisen tavoitteena on aikaansaada koko valtakunnan alueelle kattava ampumarataverkosto vuoteen 2020 mennessä. Se muodostuisi maakunnallisista ampumakeskuksista ja niihin verkostoituneista paikallisista ampumaroista. Ne olisivat kiinteä osa muuta vapaa-ajantoimintaa ja pääosin kunnallisia liikuntapaikkoja.

Ampumarataverkoston myötä

- 90 % harrastajista pääsee lähimmälle radalle kotoaan noin puolessa tunnissa, joka mielellään tulisi olla saavutettavissa myös julkista liikennettä käyttäen
- maakunnalliset ampumakeskukset mahdollistavat sekä kapasiteettinsa että ratalaitteidensa osalta eri jäsenjärjestöjen kilpailulajeissa sekä alueellisten että valtakunnallisten mestaruuskilpailujen järjestämisen sekä
- maassamme on 1-2 elektronisin taululaittein varustettua kansainvälistä ampumakeskusta, joissa voidaan järjestää useamman ISSF:n ampumalajiin maailmanmestaruuskilpailut ilman kisakohtaista lisärakentamista.

Käyttöasteeltaan suurimpien ampumakeskusten toiminnasta vastaa kiinteästi palkattu ratamestari, joka huolehtii ammunnan harrastajien palvelutarpeista ja toisaalta radoilla tapahtuvan toiminnan turvallisuudesta ja ratojen määrysten mukaisuudesta.

Toiminta radoilla olisi organisoitu seuraavien periaatteiden mukaisesti:

Maakunnittain ja paikkakunnittain eri järjestöjen yhteistyönä

- tarjotaan ammunnanharrastajille koulutusta,
- organisoidaan kilpailu- ja muita tapahtumia,
- ylläpidetään ja kehitetään ampumakeskuksia ja -ratoja yhteistyössä kuntien kanssa (mm isännöinti- ja huoltopalvelut) sekä
- järjestetään ja kilpailutetaan ampumaharrastuksen oheispalveluita.

Oheispalveluja tarjoavat paikalliset yrittäjät, jollaisia voisivat olla muun muassa

- aseiden huolto- ja vuokrauspalvelut,

- ampumatarvikkeiden välityspalvelut sekä
- catering ja majoituspalvelut.

Toiminnallisesti ammunnanharrastajille on vakiintunut käyttöön järjestelmä, jonka samansisältöinen koulutuskokonaisuus on ampujan perustutkinto. Tutkinnon suorittaneille myönnetään Ampumakortti.

Järjestelmä sisältää tämän perustutkinnon lisäksi useita eri järjestöjen tarpeisiin räätälöityjä jatkokoulutuskokonaisuuksia. Tällaisia koulutuspolkuja voisi olla tarjolla niin lajia harrastaville, valmentajille, kilpailujen eri tehtävissä toimiville kuin ratamestareillekin.

AMPU -hanke jakautuu suorituspaikkojen rakentamista ja ylläpitämistä edesauttavaan RATA -hankkeeseen sekä toiminnallisuutta kehittävään Ampumakortti -hankkeeseen. Vuoden 2009 aikana oli painopiste Ampumakortin ja sen jatkokoulutuskokonaisuuden rakentamisessa.

Hankkeen alkuvaiheessa on rajattu käsittelyn ulkopuolelle

- ilma-aseradat
- pienet sisäämpumaradat sekä
- kaupalliset ampumaradat.

4. Vuoden 2009 tavoitteet ja tulokset

4.1. RATA –hankkeen tavoitteet ja tulokset

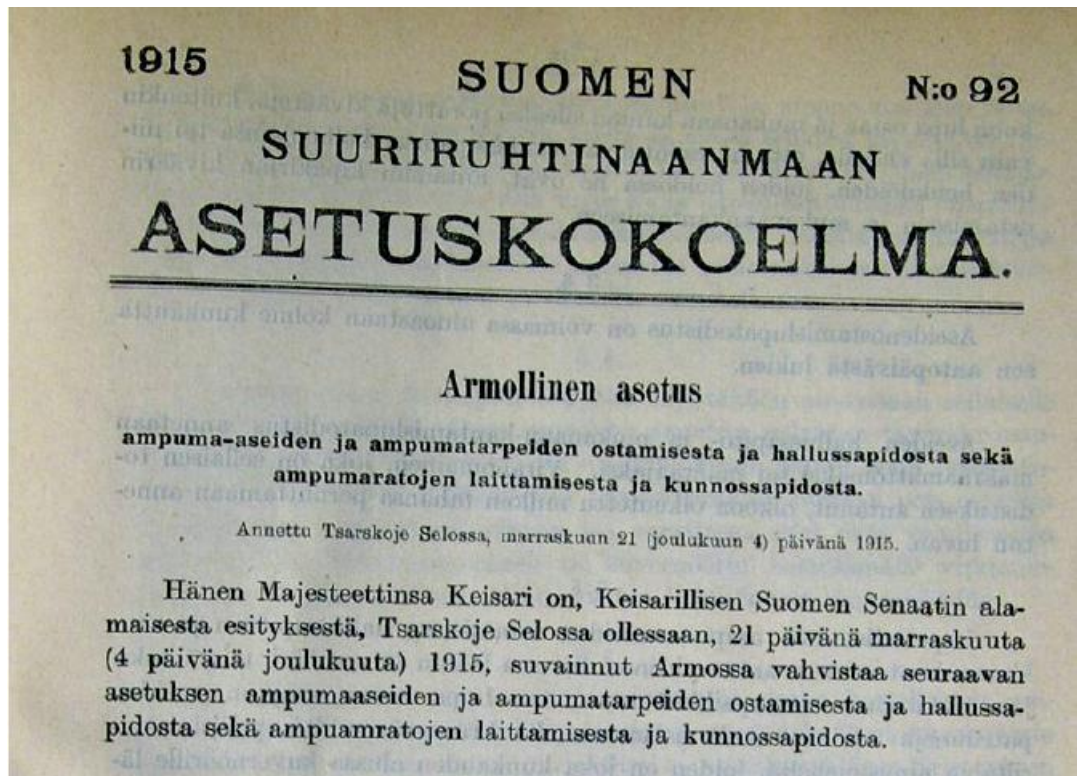
4.1.1. Ampumaratalain valmistelutyö

Tällä hetkellä ampumaratatoiminta säätelee lähes 20 eri lakia, jotka ovat keskenään osittain jopa ristiriitaisia. Vanhin niistä on keisarikunnan senaatin asetus vuodelta 1915. Asiantilan parantamistarve on tiedostettu ja uutta ampumaratalakia on yritetty valmistella jo 90-luvulta lähtien. Tilanteen parantamiseksi oli foorumi asettanut keskeiseksi tavoitteekseen edesauttaa kaikin tavoin lain nopeaa valmistelua ja koordinoita eri harrastajatahojen näkemyksiä lain valmistelun osalta.

Loppuvuodesta 2008 käynnistetyn foorumin sisäisen ampumaratalakityöryhmän työ jatkui vuoden 2009 aikana. Työryhmään kuuluivat edelleen

- Jorma Riissanen SAL
- Sauli Härkönen MKJ
- Arto Pulkki RESUL
- Pekka Tuunanen SAL ja
- Tapio Hänninen SAL.

Panu Hiidenmies SML:stä osallistuisi erikseen sovittavalla tavalla lakiasiantuntijana työryhmän valmistelutöihin. Hankepäällikkö koordinoi työryhmän työskentelyä.

Kuva: Voimassa olevaa lainsäädäntöä ampumaratojen laittamisesta ja kunnossapidosta

Työryhmä valmisti kolmessa kokouksessaan ampumaratalainsäädännön kehittämisen tavoitteita harrastajakunnan näkökulmasta. Keskeisimmiksi tavoitteiksi nostettiin seuraavia asioita:

- 1) Tarkoituksena on turvata ampumaharrastustoiminnan ja metsästyksen harjoittamisen turvalliset edellytykset. Lain kehittämisessä tulee ottaa huomioon olosuhteet eri osissa maata ja erityyppisten ampumaratojen sääntelyn tarve.
- 2) Ampumaratalaissa tulee määritellä ampumaradat, koska erityyppiset ja kokoiset radat tarvitsevat erityyppistä sääntelyä.
- 3) Ampumaradan perustamisedellytykset tulee määritellä niin yksityiskohtaisesti, että radan perustamisedellytykset voidaan ratkaista laillisuusharkinnan pohjalta. Tarkoituksenmukaisuusharkinta tapahtuu hankkeiden rahoituspäätösten ja maankäytön suunnittelun yhteydessä.
- 4) Ampumaratojen perustamismenettelyn tulee turvata ratojen pitkäjänteinen ja pysyvä kehittäminen. Perustamismenettelyn tulee olla kustannuksiltaan kohtuullinen radan kokoon ja toiminnan muuhun laajuuteen nähden.
- 5) Ratojen viranomaisvalvonta tulee järjestää kustannustehokkaasti. Ampumaratojen pitäjiltä voidaan edellyttää omavalvontaa, jos sillä voidaan keventää viranomaisvalvontaa.
- 6) Valmistettavan ampumaratalain tulee muodostaa muun ratoja koskevan lainsäädännön kanssa ymmärrettävä ja toimiva kokonaisuus. Siten valmistelun yhteydessä tulee voida tarkastella myös muun lainsäädännön muutostarpeita.

Lisäksi valmisteltiin ja pohdittiin muita asiakokonaisuuksia kuten ampumara-dan määritelmiä, ratojen perustamisedellytyksiä ja –menettelyä, ampumara-dan pitäjän tehtäviä ja vastuita sekä toiminnan valvontaa. Liitteessä 1 on esi-tettyä yhteenveto tehdyn työn tuloksista. Lisäksi perehdyttiin seikkaperäisesti 7 muun maan ampumaratalainsäädäntöön Tapio Hännisen tekemään kään-nöstyön ja analyysin pohjalta.

Edellä kuvattua valmistelutyötä tehtiin sisäasianministerin lakia valmistele-maan asettaman työryhmän (TR2) ensimmäistä kokousta varten. Ensimmäi-nen saatu arvio oli, että se aloittaisi työnsä jo heti alkuvuodesta. Kun runsas vuosi oli kulunut työryhmän asettamisesta eikä kokouskutsua ollut kuulunut, päätti foorumi esittää asian johdosta syvän huolensa ministerille. Kirjeessä ko-rostettiin, että kallista valmistelu-aikaa on jo menetetty ja esitettiin toivomus, ettei ampuma-aselain valmistelun yhteydessä tehtyjä virheitä toistettaisi am-pumaratalakia valmisteltaessa.

Edellä kuvatusta viiveestä johtuen ei työryhmällä ollut perusteita eikä selvää kuvaa tarpeestakaan käynnistää selvitystöitä ampumarataoppaan päivittämi-seksi tasolle, joka mahdollistaisi sen hyödyntämistä osana ampumaratalain-säädäntöä. Muilta osin vuodelle asetetut tavoitteet saatiin toteutettua.

Työryhmä 2 ensimmäinen virallinen kokous pidettiin 18.2.2010. Lähes 17 kuu-kautta oli tällöin kulunut sen asettamisesta.

4.1.2. Ampumaratojen lupahakemusten yksinkertaistaminen

Ampumaratojen lupahakemusten ohjeiden on koettu olevan puutteellisia ja osin jopa ristiriitaisia. Muiden vastaavantyyppisten ampumaratojen mittaustu-loksia ei voida hyödyntää siten, että niiden avulla olisi kevennettävissä esi-merkiksi lupaprosessia. Myös ratojen säännölliset lupaehtojen mukaiset näyt-teenotot joudutaan uusimaan vuodesta toiseen, vaikka tutkimustulokset olisi-vatkin jo aiempien tulosten perusteella riittävän hyvin arvioitavissa tarpeetto-miksi.

Vuoden 2009 tavoitteiksi asetettiin

- selvittää käytössä oleva ohjeistus ampumaratalupien hakemiseksi
- kartoittaa myönnettyjen ympäristölupien sisältöjä (lupaehdot, kustannukset yms...)
- perustaa tietopankki onnistuneista ampumaratojen ympäristö- ja turvalli-suushaasteiden ratkaisuvaihtoehtoista
- koota kentältä yksityiskohtaiset tiedot lupahakemusohjeiden ristiriitaisuuk-sista ja epätasällisyyksistä
- aloittaa tehtyjen tutkimustulosten kerääminen, jotta voidaan myöhemmin käynnistää niiden analysointityö
- mikäli yksittäisiäkin merkittäviä ristiriitaisuuksia/tutkimustuloksia saadaan selville, pyritään vaikuttamaan ohjeistuksen muuttamiseen välittömästi YM avustuksella.

Tehtävien selvitystöiden rahoittamiseksi haettiin OPM:ltä avustusta joulukuussa 2008. Ampumaratojen turvallisuuden ja ympäristövaikutusten hallinnan kehittämiseksi myönnettiin hankkeelle 20.000 € toukokuun lopulla. Siten selvitys kyettiin käynnistämään vasta syksyllä ja ne valmistuvat vuoden 2010 loppuun mennessä.

Pääosa vuoden tavoitteena olevista selvityksistä päätettiin foorumin elokuun lopussa tehdyn päätöksen mukaan tilata ulkopuolisena selvitystyönä Tapio Hänniseltä. Hänninen on tekemässä aiheeseen liittyvää Pro Gradu -tutkielmaa Tampereen Yliopistossa, jonka työn yhteydessä on toteutettavissa myös erilliset foorumin tilaamat selvitykset.

Tavoitteeksi asetettiin perusteellisen selvityksen laatiminen aiheena ”Ampumaratojen lupamenettelyn ohjeistuksesta ja sen soveltamisesta sekä toimenpidesuosituksien asioiden kehittämiseksi”. Työ käynnistyi selvityksellä Ampumaradan lupamenettelystä liitteenä 2 olevan jäsentelyn mukaisesti.

Ympäristöministeriön kanssa aloitettiin vuoropuhelu kansliapäällikkö Hannele Pokan emännöimässä yhteistyöpalaverissa 16.11.2009. Tällöin ei edistytty yhteistyön käynnistämistavoitteissa. Asiasta päätettiin kuitenkin jatkaa keskusteluja tammikuussa YM:ssä järjestettävän kokouksen yhteydessä, jolloin paikalla olisi laaja-alaisempi joukko eri alan asiantuntijoita kaikista keskeisistä intressipiireistä.

Foorumin esittämiä keskeisiä yhteistyömuotoja em tilaisuuksissa olivat

- ”Yhtenäistämisohjeen” laatiminen aluehallinnon ympäristölupaviranomaisille
- Ampumaratatietokannan päivittäminen Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) toimesta ja sen hyödyntämismahdollisuudet muidenkin tietoja tarvitsevien osalta
- Ympäristöministeriön edustajan nimeäminen SM:n ampumaratalakityöryhmään kokonaisvaltaisen asioiden käsittelyn mahdollistamiseksi.

Vuoden 2010 alkupuolella on selvinnyt, että yhtenäistämisohje laaditaan kuluvan vuoden aikana foorumin edustaessa harrastajakuntaa sitä valmistelevalsa työryhmässä ja että YM on nimennyt yhteyshenkilön ampumaratalakiasioiden valmistelua varten.

Omien kotisivujen avaaminen oli ensi kertaa esillä vuonna 2008. Tällöin katsottiin, ettei aika ollut vielä kypsä materiaalin vähäisyydestä johtuen ja otettiin aikalisä. Loppuvuodesta 2009 kotisivut vihdoinkin avattiin RUL:n palvelemille nimellä www.ampumaharrastusfoorumi.fi. Sivujen laatijaksi ja niiden ”päivitysvastaavaksi” lupautui Tommi Verho. Kotisivuille tullaan perustamaan suunniteltu tietopankki ampumaratojen ympäristö- ja turvallisuushaasteiden ratkaisuvaihtoehtoja varten heti ensimmäisen julkaisukelpoisen idean tullessa esille.

4.1.3. Ampumaratojen kehittäminen

Suomessa ampumaratoja on tällä hetkellä lukumääräisesti tarkasteltuna riittävästi. Alueellisia puutteita esiintyy, joista pahin tilanne on pääkaupunkiseudulla. Toisaalta ampumaratojen yleinen kunto on varsin heikko.

Suurimpana uhkana tulevaisuudessa voidaan pitää kiristyvien ympäristö- ja turvallisuusvaatimusten aiheuttamia lisäkustannuksia. Niiden kattaminen seurojen toimesta tai talkootyöllä ei liene tulevaisuudessa mahdollista. Siten ampumaratojen saaminen tasavertaiseen asemaan muiden liikuntapaikkojen rinnalle on tärkein päämäärä. Se edellyttää monin paikoin seurakohtaisista radoista luopumista ja kaikkien harrastajatahojen yhteiskäyttöisten kunnallisten ampumakeskusten ja -ratojen perustamista.

Alueellisia ja paikallisia toimijoita on runsaasti ja yhteistyö heidän välillään on valitettavan vähäistä tai sitä ei ole joillakin paikkakunnilla ollenkaan. Ampumaharrastusfoorumin kaltaisen yhteistyöverkoston käynnistäminen niin maakunnittain kuin paikkakunnittainkin on erittäin tärkeää.

Vuoden 2009 tavoitteiksi asetettiin

- kartoittaa eri järjestöjen organisaatioiden maakunnalliset ja paikkakunnalliset toimijat. Pyrkii rakentamaan vastaaville tasoille ampumaharrastusfoorumin kaltainen yhteistyöverkosto ja käynnistää niiden toiminta (pilottikohteena PK-seutu, joista saatujen kokemusten myötä laajentaen koko valtakuntaan)
- käynnistää kampanja "ampumaradat osaksi kunnallista palveluverkkoa" (liittyy kohtaan edunvalvonta ja liikuntapäivät; Case Kuopio, jonne myös toteuma on kirjattu)
- valmistella "ratapoolimalli", jonka mukaisesti olisi mahdollista kehittää eri seurojen ja kuntien yhteistoimintaa tavoitteena ampumaratojen laaja yhteiskäyttö
- selvittää puolustusvoimien ampumaratojen yhteiskäyttömahdollisuuksien laajentamista sekä selvittää ratojen tulevaisuus siten, että niiden mahdollinen lakkauttaminen voidaan tarvittaessa estää
- valmistella syksyllä 2009 yhdessä Jyväskylän yliopiston kanssa pilottiprojektia liikuntapaikkojen tietopankin (LIPAS) kehittämisen osalta.

Pääosalla foorumin jäsenjärjestöillä on alue- tai maakuntapohjainen alaorganisaatio. Niiden lukumäärät vaihtelevat Ampumahiihtoliiton neljästä Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen 21 piiriin (2 valtakunnallista puolustushaarapiiriä, muut maakunnallisia). Reserviläisurheiluliiton alue- ja paikallistoiminta toteutetaan jäsenjärjestöjen (erityisesti RUL ja RES) toimesta. Asealan Elinkeinonharjoittajiin kuuluu jäsenyrityksiä ja Asehistorian liittoon joko maakunnallisia tai paikkakunnallisia jäsenseuroja.

Alueorganisaatiopilotiksi valittiin pääkaupunkiseutu erityisesti sen ampumaratahankkeen tukemiseksi ja vauhdittamiseksi. Alkuvuonna toteutuneiden poliittisten päättäjien ja Helsingin liikuntaviraston tapaamisten yhteydessä kävi varsin selväksi, että alueneuvottelukunnalle oli suuri tarve. Edellä mainitut keskeiset yhteistyötahot kokivat erityisen haasteelliseksi sen, että useiden eri risti-riitaisten hankkeiden puolestapuhujia pyrki säännöllisin väliajoin esittelemään omia ajatuksiaan ampumarataongelman ratkaisemiseksi.

Harrastajakunnan yhteisen tahtotilan muodostamiseksi perustettiin ampumaharrastuksen alueneuvottelukunta 16.3.2009. Ensimmäiseksi tehtäväkseen

neuvottelukunta otti yhteisen suosituksen laatimisen ongelman ratkaisemiseksi. Työn keskeisin lähtökohta oli, että kaikkien eri harrastajaryhmien tarpeet tulisi ratkaista samanaikaisesti monipuolisen ja riittävän ratakapasiteetin omaavan ampumaurheilukeskuksen rakentamisella.

Suositus valmistui toukokuussa, jonka mukaan pääkaupunkiseudun kaupunkien tulisi käynnistää pikaisesti selvitystyö, jonka keskeisin tavoite on arvioida Petikon, Hallihankkeen ja Kauhalan ampumaurheilukeskusvaihtoehtojen toteuttamismahdollisuuksia ja kustannusrakennetta. Mikäli kaikki mainitut vaihtoehdot osoittautuvat toteuttamiskelvottomiksi, tulisi selvitystä jatkaa hajaautetun vaihtoehdon pohjalta. Selvityksen tiivistelmä on liitteenä 3 ja koko selvitys on luettavissa foorumin kotisivuilta.

Kuva: Petikon ”hankemiesten” 1.4.2009 julkaisema visio

Suosituksen mukaisten toimenpiteiden käynnistämiseksi oltiin alueneuvottelukunnan kanssa yhteydessä lukuisiin eri tahoihin. Tärkeimpinä kohderyhminä mainittakoon

- Helsingin, Espoon ja Vantaan keskeiset poliittiset päättäjät
- pääkaupunkiseudun kaupunkien johtajat, jotka käsittelivät suosituksen ampumaratakysymystä epävirallisissa kokouksissaan sekä touko- että kesäkuussa
- Helsingin ja Vantaan liikuntatoimenjohtajat
- Uudenmaan maakuntahallituksen puheenjohtaja ja Uudenmaan liiton alue-suunnittelusta vastaava johtaja sekä
- Vapaaehtoisen maanpuolustuksen Etelä-Suomen neuvottelukunta.

Suosituksen mukaisen selvityksen käynnistämistoimenpiteet realisoituivat vasta Helsingin kaupunginjohtaja Jussi Pajusen ja kaupunginhallituksen puheen-

johtajan Risto Rautavan tapaamisen 7.12.2009 seurauksena. Asiaa käsiteltiin uudelleen jo kolmen päivän päästä kaupunginjohtajien kokouksessa ja sen päätökset julkaistiin seuraavan päivän koordinaatioryhmän kokouksessa. Selvitys käynnistettäisiin ja sen tulisi olla valmiina viimeistään kesäkuussa 2010. Selvitykseen voisivat osallistua myös naapurikunnat omien toiveidensa mukaisesti. Alueneuvottelukunta esitti tapaamisen yhteydessä halukkuutensa osallistua aktiivisena osapuolena selvitystyön tekemiseen.

Pääkaupunkiseudulta saadun erinomaisen kokemuksen seurauksena päätettiin loppuvuonna, että seuraavat neuvottelukunnat perustettaisiin Tampereen seudulle ja Kiteelle. Tampereella keskeisin asia tulisi olemaan Aitovuoren ampumaurheilukeskuksen kehittäminen. Perustamiskokous suunniteltiin pidettäväksi alkuvuodesta ja se toteutuikin 17.2.2010. Kiteen osalta paikalliset suunnitelmat ampumaratayhdistyksen perustamiseksi Aimon ampumaurheilukeskuksen rakentamishanketta varten korvasivat neuvottelukunnan perustamistarpeen.

Pilotin kokemusten perusteella tehtiin päätös, että neuvottelukunnan perustamisyhtykset liittyvät kiinteästi paikallisiin tarpeisiin joko ampumaurheilun olosuhteiden kehittämiseksi tai järjestöjen yhteistyön käynnistämiseksi. Näin ollen valtakunnallisen neuvottelukuntaverkoston pikaisesta luomisajatuksista luovuttiin ja uusista kohteista päätetään jatkossa tapauskohtaisesti.

Ratapoolimallia varten saatiin käyttöön kahden yhdistyksen säännöt. Niiden avulla on mahdollista rakentaa mallisäännöt ohjeistuksineen tarpeen ilmaantuessa. Molempien käynnistettyjen pilottien osalta tämä saattaa olla ajankohdainen jo vuoden 2010 aikana. Mallisääntöjen valmistuttua ne tullaan laittamaan kotisivuille tarvitsijoiden käytettäväksi.

Puolustusvoimien kanssa ampumaratoihin liittyvistä yhteistyömahdollisuuksista keskusteltiin vuoden aikana sekä puolustusvoimien koulutuspäällikön että Maavoimien henkilöstöpäällikön kanssa. Viimeisin yhteistyömuistio harrastajakunnan ja puolustusvoimien välillä on solmittu vuonna 1954. 2000-luvun alussa käydyt neuvottelut eivät johtaneet sen uusimiseen. Päätöksiä asian uudelleen käynnistämisestä ei ole toistaiseksi tehty.

Vuoden aikana ei saatu virallista neuvotteluyhteyttä syntymään yhteistyön kehittämiseksi. Tämä johtui siitä, että puolustusvoimienkin ohjeistusvastuut ovat selkiintymättömät uudessa johtamis- ja hallintomallissa. Yhteistyö pyritään käynnistämään heti, kun selviää Pääesikunnan ja Maavoimien esikunnan keskinäinen työnjako. Ympäristöasioiden hoitovastuut ovat sen sijaan selkeästi organisoitu.

Jyväskylän yliopistolla on vastuullaan LIPAS -tietokannan (Liikuntapaikkatietokanta, jossa on myös ampumaradat mukana, päivitysvastuu kunnilla) kehittämisvastuu. Tietokanta soveltuu Ampumarataverkosto 2020 suosituksen laatimisen erääksi työkaluksi. Ampumaharrastusfoorumi ilmoittautui Salibandyliiton kanssa pilotiksi tietojärjestelmän kehittämishankkeeseen tavoitteena hyödyntää järjestelmää nykyisen ampumarataverkoston riittävyden arvioinnissa. Opetusministeriö ei myöntänyt tarvittavaa avustusta yliopistolle, joten kehittä-

mishankekin ilmeisesti hautautuu odottamaan tulevaisuuden mahdollisia rahoituspäätöksiä.

4.2. Ampumakortti -hanke

Nykyisin perusampumakoulutusta annetaan mm ampumaseurojen toimesta, joku suorittaa metsästäjäutukinnon ja kolmas käy varusmiespalveluksen. Kaikkien koulutustavoitteet ovat samat, antaa tiedolliset ja taidolliset perusteet aseenkäsittelystä sekä muista turvallisuuskohdista aloittelevalle ampujalle ja metsästäjälle.

Käytössä on useita, sisällöltään osittain hyviäkin koulutusjärjestelmiä. Niiden sisällöt ja painotukset poikkeavat tänä päivänä kuitenkin huomattavasti toisistaan, eikä niitä sellaisenaan hyväksiluet toisten järjestöjen ampumakoulutuksessa.

Tämän peruskoulutuspaketin jälkeen osittain puuttuu erittäin tarpeelliseksi koettu nousujohteinen toimijoiden ”koulutustarjotin”, jolla voidaan houkuttaa nuoria harrastajia jatkamaan aktiivisina vastuunkantajina eri järjestöjen koulutus- tai muissa tehtävissä.

Ampumakorttihankkeen keskeisimmäksi tavoitteeksi asetettiin peruskoulutusjärjestelmän rakentaminen turvalliseen ja vastuuntuntoiseen ampumaharrastuksen aloittamiseen. Kohderyhmänä tulisivat olemaan erityisesti nuoret vasta-alkajat. Tämä työ määritettiin myös AMPU -hankkeen vuoden 2009 tärkeimmäksi tehtäväksi.

Lisäksi päätettiin, että järjestelmää tulisi laajentamaan vuonna 2010 mahdollisesti myönnettävän lisärahoituksen turvin. Lopputuloksena tulisi syntyä ”ampujan tie ja sen eri polut”. Kaikkien järjestöjen yhteinen peruselementti järjestelmässä olisi Ampumakortti, jonka järjestökohtaisesti räätälöityjä jatkokoulutuspolkuja olisivat esimerkiksi

- harrastaja-kilpailija-alueyhmä-maajoukkue
- harrastaja-tuomari-kilpailujen johtaja
- harrastaja-ohjaaja-valmentaja
- harrastaja-seuratoimija-seurajohtaja
- harrastaja-ratamestari-ratojen ympäristö- ja turvallisuusauditoija.

Vuoden 2009 yksilöidyksi tavoitteiksi asetettiin, että

- tammikuun loppuun mennessä laatia luonnos peruskoulutuksen sisällöstä
- huomioida järjestöiltä pyydettävät lausunnot lopullisessa suunnitelmassa ja siten sitouttaa järjestöt suunnitelman taakse
- rekisteröidä ampumakortti tavaramerkiksi
- luoda koulutusmateriaali (peruskoulutus)
- luoda kouluttajakoulutusmateriaali ampumakorttiin liittyen ja järjestää pilottikoulutustilaisuuksia
- tukea ensimmäisten kurssien järjestämistä
- selvittää ampumakortin huomiointitarpeet aselain uudistamiseen liittyen

- pyrkiä yhteistoimintaan Puolustusvoimien käynnistämän reserviläisten ammunnanjohtajakoulutuksen koulutusohjelman laatimisprosessin kanssa synergiahyötyjen aikaansaamiseksi. Lisäksi valmistellaan varusmiestoimikunnan ja varuskunnan kanssa suunnitelma ampumakorttikoulutuksen toteuttamisesta pilottikohteena ao varuskunnassa ja
- valmistella vuoden 2010 suunnitelman toteuttamista varten jatkoavustushakemus OPM:lle 30.9.2009 mennessä
- laaditaan kokonaisvaltainen suunnitelma järjestelmän käyttöönotosta vuonna 2010 (sisällytetään ao järjestöjen toimintasuunnitelmiin 2010).

Kuva: Pilottikoulutus käynnissä Tikkakoskella 18.4.2009, kuulijakuntana niin opettajia kuin kurssilaisiakin

Tavoitteiden saavuttamiseksi tehtiin vuoden aikana seuraavia toimenpiteitä:

- 1) Pidettiin kaikkiaan viisi työseminaaria, joissa on ollut edustettuina 1-2 henkilöä kustakin ampumakorttihankkeeseen osallistuvasta jäsenjärjestöstä.
- 2) Ampumakorttikoulutuksen rakennetta esiteltiin ensimmäisen kerran GoExpo-messuilla Aseet & Vastuullisuus seminaarin yhteydessä 13.3.2009.
- 3) Pilottikurssi pidettiin Tikkakoskella 18.-19.4.2009 ja 6.6.2009 Keski-Suomen Maanpuolustuspiirin, Keski-Suomen Ampujien ja Tikkakosken Ampujien vastatessa järjestelyistä ja koulutuksesta. Paikallinen nimismies piti oppitunnin aselupakäytännöistä. Tuusulassa pidettäväksi suunniteltu toinen pilottikurssi kariutui paikallisiin ampumaratakysymyksiin.
- 4) Siirtymäajan järjestelyt kuvattiin ”vanhojen ampujien” osalta huomioiden heidän saamansa koulutus ja harrastustaustansa.
- 5) Ampumaharrastusfoorumi hyväksyi ampumakorttityöryhmän esityksestä ampumakorttikouluttajille asetetuista pätevyysvaatimuksista.

- 6) Ampumakortin rekisteröitiin tavaramerkiksi Patentti- ja Rekisterihallituksen toimesta loppuvuodesta. Niin sanottu väiteaika umpeutui tammikuussa 2010 ja siten rekisteröinti sai lainvoimaisuuden. Rekisteröinti tehtiin kolmessa eri luokassa (samalla perushinnalla), joita olivat
 - luokka 16 Paperi, pahvi ja niistä tehdyt tavarat,
 - luokka 25 Vaatteet, jalkineet, päähineet ja
 - luokka 45 Koulutus; koulutuksen järjestäminen; urheilutoiminnat
- 7) Käynnistettiin yhteistyö AAHYn kanssa ampumakortin huomioimiseksi osana aselainsäädäntöä. Tavoitteena on ampumakortin haltijan luotettavuus lupaviranomaisten silmissä siten, että sen haltijalle voitaisiin myöntää välittömästi aseiden hankkimislupa.
- 8) Vuoden loppuun mennessä myönnettiin 73 ampumakorttia eri pilottitilaisuuksien perusteella.
- 9) Järjestelmän käyttöönottoa vuonna 2010 valmisteltiin kaikkien hankkeessa mukana olevien ampumakoulutusta antavien jäsenjärjestöjen kanssa. Ampumaharrastusfoorumi tulee koordinoimaan järjestettäviä peruskursseja siten, että järjestöjen keskinäinen yhteistyö toteutuu eikä synny päällekkäistä kurssitarjontaa.
- 10) Vuoden lopulla suunniteltiin ensimmäiset kouluttajakoulutustilaisuudet, jotka järjestettiin Vierumäellä 23.-24.1.2010 ja Siilinjärvellä 30.-31.1.2010. Tilaisuuksien yhteydessä tehtiin alueittain suunnitelmia ampumakorttikoulutuksen toteuttamisesta.

Kuva: Ampumakortti nykyisenkaltaisessa ulkoasussaan

Ampumakorttikoulutusjärjestelmä on kehittynyt vuoden aikana seuraavanlaiseksi:

- 1) Ampumakorttikoulutusta annetaan erillisten koulutusohjelmien mukaisesti ilma-aseille, haulikolle, kiväärille tai pistoolille.
- 2) Ilma-asekortin teoriakoulutus sisältää 4 oppituntia. Kurssiin sisältyy vähintään 5 tuntia johdettua ampumaharjoittelua, josta ainakin yksi harjoituskerä niin sanotulla toisella aseella. Saavutettu turvallisuustaso ja ampumataito osoitetaan ampumataitotestillä.
- 3) Ruutiasekortin teoriakoulutus sisältää 11 oppituntia, jonka lisäksi on 3 tunnin johdettu ampumaharjoitus. Vähintään kuukauden pituisen etäjakson aikana kurssilaisten tulee suorittaa vähintään 5 opastettua ampumaharjoitusta (vähintään tunnin harjoitus ja ammuttava 25 laukausta). Tämän jälkeen kurssilainen on oikeutettu tulemaan kirjalliseen kokeeseen ja ampumataito-

testiin, joiden yhteydessä annetaan muutaman tunnin täydennys- ja jatko-koulutus.

- 4) Hyväksytysti suoritettu ampumakorttikoulutus ruutiaseilla antaa oikeuden myös ilma-asekorttiin.

Edellä kuvattu koulutussisältö esitetty yksityiskohtaisesti liitteessä 4. Vuoden aikana syntynyt muu laaja-alainen materiaali on löydettävissä kotisivuilta kohdasta Ampumakortti.

Metsästäjäjärjestöt ovat tehneet päätöksensä, että metsästäjäutkinto on metsästäjän ampumakortti, eivätkä ne siten ole mukana ampumakorttihankkeessa.

4.3. Muut tavoitteet

4.3.1. Aselain uudistaminen

Vuoden 2008 aikana pyrittiin foorumina pääsemään mukaan aselakia uudistavaan työryhmään. Tehtyä esitystä ei hyväksytty.

Vuoden 2009 tavoitteiksi asetettiin, että

- foorumin kokouksissa pyritään yhtenäistämään järjestöjen aselain luonnoksesta valmistelemia lausuntoja
- vaikutetaan edelleen ampuma-aselautakunnan kautta aselain muuttamiseksi annettujen lausuntojen mukaiseksi
- pyrkiä vaikuttamaan aselain uudistamisen toiseen vaiheeseen siten, että harrastajakunnan tahtotila tulee huomioiduksi.

Avoimen vuoropuhelun käynnistämiseksi viimeistelyn alla olleen aselain osalta järjesti foorumi seminaarin Helsingin Messukeskuksessa GoExpo-messujen yhteydessä 13.3.2009. Teemana oli "Aseet ja vastuullisuus". Alustuksensa pitivät niin harrastajakunnan edustajat kuin lain valmistelijatkin.

Foorumin huhtikuisessa kokouksessa käsiteltiin eri järjestöjen aselaista valmisteltuja lausuntoluonnoksia tavoitteena mahdollisten ristiriitaisuuksien poistaminen sekä yhteisen viestin terävöittäminen. Siinä onnistuttiin hyvin ja vain Reserviläisliiton lausunto poikkesi "yleisestä linjasta".

Lausunnot annettiin määräaikaan mennessä huhtikuun puolivälissä. Niiden henki oli positiivinen, sillä olihan moneen kertaan vakuutettu tästä kuulemistilaisuudesta ja sen tärkeydestä. Luottamus perusteltujen muutosten toteutumiseen oli suurta.

Kun lakiehdotus annettiin kesäkuussa eduskunnalle, havaittiin, että järjestöjä oltiin kyllä kuultu muttei kuunneltu! Yhtään merkittävää muutosta ei lakiluonnokseen ollut tehty, vaikka niiden välttämättömyydestä oli vallinnut järjestöjen kesken laaja yhteisymmärrys.

Kuva: Valtiosihteeri Antti Peltari alustamassa aselain uudistamistyöstä Aseet & Vastuullisuus –seminaarin yhteydessä

Eduskunnan hallintovaliokunnan nähtiin olevan muutosmahdollisuuksien kannalta keskeisessä asemassa sen aloittaessa käsittelemään hallituksen esitystä ampuma-asetlain muuttamiseksi (HE 106/2009). Se tulee saamaan erillislausekunnat myös perustuslaki-, puolustus- sekä maa- ja metsätalousvaliokunnilta. Lisäksi se tulee kuulemaan laajasti myös harrastajakuntaa edustavia järjestöjä.

Tämän johdosta lähetettiin kesäkuun lopulla ampumaharrastusfoorumin nimissä kirje hallintovaliokunnan jäsenille, jossa oli esitettynä koonnos keväisen lausuntokierroksen keskeisimmistä kannanotoista.

Kirjeessä todettiin muun muassa, että

- 1) *Nykyinen, vuonna 1998 valmistettu aselaki on varsin toimiva ja antaisi jo sellaisenaan täydet mahdollisuudet ylläpitää aseturvallisuutta ja lupakäytäntöä.*
- 2) *Lakimuutokset, jotka keskittyvät ensimmäisen asean hankkijan soveltuvuuden arviointiin ja joilla hallitusti parannettaisiin viranomaisten mahdollisuuksia saada hankkimis- ja hallussapitoluvan myöntämisedellytyksien selvittämiseen liittyviä tietoja (mm. puolustusvoimilta) ovat oikean suuntaisia ja kannatettavia.*
- 3) *Sen sijaan nyt lausunnolla olevan esityksen sisältämät monet ns. kansallista tarpeista lähtevät, laillisen ja vastuullisen aseenomistuksen ja -käytön kiristämisen- ja rajoittamistoimenpiteet ovat enimmiltä osiltaan tarpeettomia.*

- 4) *Lausuntokierrokselle lähetettiin valitettavan sekava ja puutteellinen lakiluonnos. Lisäksi lausunnon antajilla ei ole ollut käytössään lakia täsmentävää ja täydentää asetuseronnosta.*

Tämän vuoksi esitämme, että lakiesitystä käsiteltäessä tulisi järjestöjen parannusesitykset ottaa erityisesti huomioon. Ampumaharrastusfoorumin jäsenjärjestöt ovat valmiit tulemaan valiokunnan kuultavaksi.

Vain esitetyllä menettelytavalla on mahdollista aikaansaada hyvän hallintotavan mukainen selkeä ja yksiselitteinen ampuma-aselaki, joka ei kohtuuttomasti vaikeuttaisi myöskään vastuullista harrastustoimintaa eikä asealan elinkeinoimintaa.

Kesän aikana aktivoituivat lukuisat muutkin asealan järjestöt. Elokuun alussa pidettiin Haagassa kokous, jossa noin 20 eri järjestön edustajat suunnittelivat eri yhteistoimintamuotoja. Käynnistettiin tiedotuskampanja eri viestimien välityksellä, kutsuttiin kansanedustajat 7.10.2009 Eduskuntatalon Auditoriossa järjestettyyn keskustelutilaisuuteen jne...

Eri vaikuttamismuotojen tavoitteena oli, että kiireellä valmisteltu, tulkintamahdollisuuksia sisältävä ja jopa mahdollisesti perustuslainvastainen laki palautettaisiin uudelleen valmisteltavaksi. Tällöin toivon mukaan tarjoutuisi harrastajakunnalle aito vaikutusmahdollisuus esittämiensä muutosten aikaansaamiselle. Lain uudelleenvalmistelu on poikkeuksellinen toimenpide. Tietoisuuteen on tullut vain yksi vastaava esimerkki, voimassa oleva nykyinen aselaki.

Eduskunnan valiokunnat hallintovaliokuntaa lukuun ottamatta aloittivat kuulemisensa lokakuussa 2009. Pääosa foorumin jäsenjärjestöistä oli ainakin jonkun valiokunnan kuultavana. Hallintovaliokunnan lokakuuksi suunniteltu asian käsittelyn aloittaminen on siirtynyt helmikuulle 2010. Tällöin kirjattiin virallisesti saapuneeksi myös kesäkuussa lähetetty foorumin esitys.

Kuvatuilla vaikuttamiskeinoilla ja foorumiakin laajemmalla yhteisesiintymisellä saavutettiin ymmärrystä tavoitteillemme. Lukuisissa viesteissä korostettiin, että eduskunnassa on laajaa muutosvalmiutta harrastajakunnan toivomaan suuntaan. Valitettavan Sellon ampumistapauksen seurauksena tehdyn työn saavutukset ovat haihtuneet ja äänenpainot eduskunnassa koventunut puolustamaan annetun lakiehdotuksen hyväksymiseksi sellaisenaan.

4.3.2. Tiedottaminen

Ampu –hankkeen osalta ei laadittu varsinaista tiedotussuunnitelmaa yksilöityine tavoitteineen. Näyttävin tiedotustapahtuma on vuosittain pidettävä seminaari, jonka yhteydessä tarjotaan mahdollisuutta niin jäsenistölle kuin sidosryhmillekin perehtyä syvällisesti kulloisenkin teeman mukaiseen aihealueeseen.

Muu sisäinen ja ulkoinen tiedottaminen kohdistui vuoden 2009 aikana sekä aselain uudistamiseen että ampumakorttihankkeeseen. Pääasiallisesti tiedot-

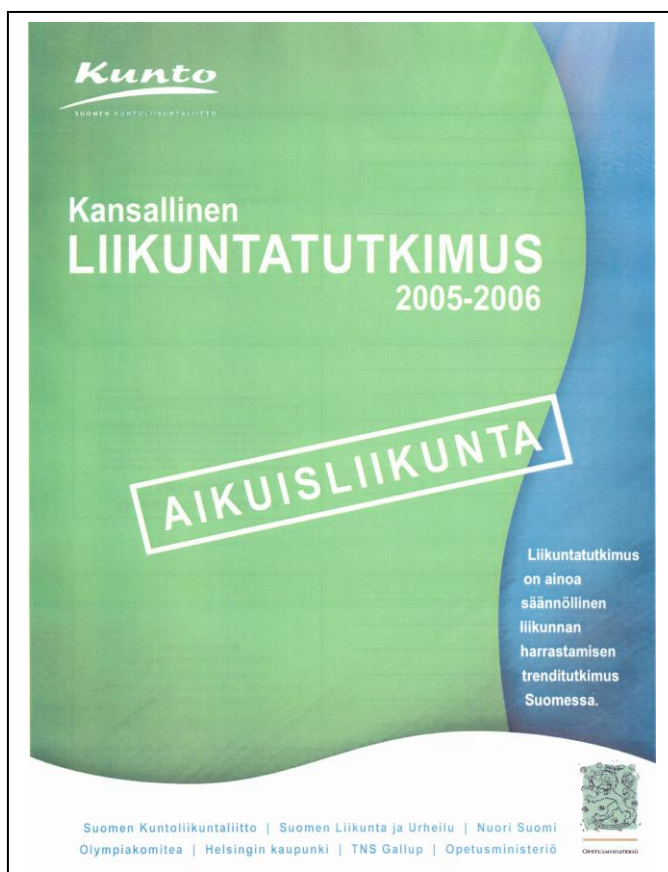
tamista toteutettiin järjestöjen oman aktiivisuuden mukaisesti jäsenlehdissä julkaistujen artikkeleiden muodossa. Ainoa ulkopuolisille järjestetty tiedotustilaisuus oli edellä mainittu kansanedustajille suunnattu keskustelutilaisuus aselain uudistamisesta. Ampumakorttihankkeesta tiedotettiin kahdessa SAL:n sisäisessä koulutustilaisuudessa.

4.3.3. Edunvalvonta

Ampumaratafoorumi muutti vuoden 2009 alussa nimensä ampumaharrastusfoorumiksi. Syynä tähän oli, että kannanottoa edellyttävien asioiden alue oli laajentunut käsittämään koko harrastustoiminnan ”kentän” ratakysymyksistä aina edunvalvonta-asioihin. Koko edellä kuvattu toiminta ampuma-aselain valmisteluun liittyen on tästä hyvä esimerkki.

Vuoden 2009 edunvalvonnan tavoitteiksi asetettiin, että

- 1) Informoidaan säännöllisin väliajoin harrastajakuntaa siten, että he osaavat tuoda harrastuksensa entistä paremmin esille SLU:n käynnistämän liikuntatutkimuksen yhteydessä.
- 2) Valmistellaan esitys siitä, että pääsemme tuomaan esille ampumaratoihin liittyviä kysymyksiä Kuntaliiton järjestämällä liikuntatoimen neuvottelupäivillä helmikuussa 2010. Osallistujina ovat pääosin liikuntatoimenjohtajat (vast), joita on ollut yleensä paikalla noin 100 eri kunnasta. Alustavana teemana on ”Ampumaradat kunnallisiksi liikuntapaikoiksi”.
- 3) Käynnistetään ideointi omista ”ampumaratapäivistä” jääkiekkoliiton hallipäivien tapaan. Tavoitteena järjestää ensimmäiset ”Ratapäivät” vuonna 2010.

Näistä ensimmäinen liittyi siis SLU:n käynnistämään kansalliseen liikuntatutkimukseen 2009 – 2010. Se on ainoa säännöllinen liikuntalajien harrastamisen trenditutkimus Suomessa. Tutkimus toteutettiin puhe- linhaastatteluna 12 kuukauden aikana ja siinä haastateltiin noin 12 000 suomalaista. Se toteutetaan aina neljän vuoden välein. Edellisen liikuntatutkimuksen 2005 - 2006 mukaan oli aikuisväestössä ammunnan harrastajia vain 13 000.

Kuva: Liikuntatutkimus 2009-2010 tullaan julkaisemaan keväällä 2010

Haastattelun suorittavalta taholta selvisi, että muun muassa vastaukset harrastan metsästystä ja reserviläistoimintaa, luokitellaan kategoriaan ”muut”, koska ne eivät ole liikuntalajeja. Keskustelujen jälkeen haastatteluohjeeseen saatiin aikaan sellainen muutos, että haastattelijä tarkentaa lisäkysymyksellään mahdollista ammunnan harrastamista.

Harrastajakunnan informointia varten valmisteltiin järjestöjen käyttöön jäsenkirjeen luonnos. Sen tavoitteena oli herättää jäsenistöä muistamaan ampumaharrastuksensa mahdollisen haastattelun yhteydessä, vaikka esimerkiksi talvesta johtuen olisi takana pitkäkin harjoittelutauko. Liitteenä 5 olevan kirje-luonnoksen käyttömuodot jätettiin kunkin järjestön harkittavaksi.

Liikuntatutkimuksen tulokset julkaistaan keväällä 2010, jolloin toimenpiteiden vaikutukset on numeroin nähtävissä.

Foorumin järjestämien seminaarien kokemusten perusteella todettiin, että kuntapäätäjää ei saatu tulemaan keskustelemaan yhteistyöasioista. Sen seurauksena virisi ajatus, että foorumina osallistutaan johonkin tilaisuuteen, jossa liikuntatoimenjohtajat (vast) olisivat koolla. Asiaa pohdittiin keväällä Kuntaliitos-sa Kari Sjöholmin kanssa. Tällöin nähtiin selvitettäväksi mahdollisuudeksi päästä tuomaan esille ampumaratoihin liittyviä kysymyksiä Kuntaliiton järjestämällä liikuntatoimen neuvottelupäivillä helmikuussa 2010. Alustavana esityksen teemana oli tällöin ”Ampumaradat kunnallisiksi liikuntapaikoiksi”, joka toteutettaisiin yhdessä Kuopion liikuntatoimenjohtajan kanssa käyttäen mallihankkeena Heinjoen ampumaurheilukeskuksen rakentamista.

Syksyllä kuitenkin ilmeni, ettei yhdelle ”lajiryhmälle” voitaisi tilaisuuden tasapuolisuusvaatimuksesta johtuen antaa mahdollisuutta tuoda omia ajatuksiaan esille. Näin ollen idea jouduttiin hautaamaan ainakin toistaiseksi.

Kolmas toimintasuunnitelmaan kirjattu edunvalvontakohta oli Ampumaratapäivien 2010 valmistelu. Kun vuoden 2010 seminaarin teemaksi valittiin ”Ampumaratojen tulevaisuus”, niin samalla päätettiin myöhentää varsinaisten laajempien Ampumaratapäivien järjestämistä vuodella.

Syksyllä ORICOPA Oy:n kanssa käytyjen ensimmäisten keskustelujen seurauksena kuitenkin päätettiin, että jo tulevan seminaarin yhteydessä tultaisiin esittelemään myös teollisuuden ratkaisuehdotuksia ampumaratojen kehittämiseksi ja niiden ympäristöhaasteiden hallitsemiseksi. Tällaisia lyhyitä informatiivisia alustuksia seminaarissa pitivät ORICOPA Oy:n lisäksi Scantarp Oy, Kemira Oy ja Geologian tutkimuskeskus. Näin otettiin ensimmäinen pieni askel kohti Ampumaratapäiviä toimintasuunnitelman mukaisesti.

5. Hankkeen resurssit ja niiden käyttö vuonna 2009

Ohjausryhmä teki hankkeen valmisteluvaiheessa päätöksen, että järjestöjen omarahoitusosuus jakautuu siten, että SLU:n lajiliitot, metsästäjäjärjestöt, maanpuolustusjärjestöt sekä elinkeinonharjoittajat rahoittavat hanketta 10.000

euron vuosiosuudellaan. Eri tahojen järjestöt ovat päättäneet keskenään kullekin järjestölle tulevasta rahoitusosuudesta tämän periaatteen mukaisesti. Asehistorian liiton vuosijäsenmaksun suuruudeksi päätettiin 500 € vuodesta 2010 alkaen.

Vuoden 2008 aikana jätettiin Opetusministeriölle avustushakemukset sekä Ampumakorttihankkeen että RATA –hankkeen osalta. Ampumakorttihankkeelle myönnettiin 35.000 € ja RATA -hankkeelle 20.000 € toiminta-avustusta.

Hankkeen lähdettyä laaja-alaisesti käyntiin lisäresurssien turvin, kasvoi hallinnollinen työmäärä merkittävästi. Foorumi päätti, että hanketta hallinnoiva taho voi laskuttaa hallinnointipalveluista vuositasolla 2.500 €.

Tulot vuonna 2009

Siirtomääräraha vuodelta 2008	14 443,22 €
Jäsenjärjestöt yhteensä	40 010,00 €
- SAL	7.500,00 €
- SAHL	2.500,00 €
- MKJ	5.000,00 €
- SML	5.000,00 €
- MPK	5.000,00 €
- RESUL	1.670,00 €
- RUL	1.670,00 €
- RES	1.670,00 €
- Nammo Lapua Oy	5.000,00 €
- Sako Oy	5.000,00 €
OPM / Ampumakorttihanke	35 000,00 €
OPM / RATA –hanke	<u>20 000,00 €</u>
	109 453,22 €

Menot vuonna 2009

Hankepäällikön palkkiot	-38 550,00 €
Palkkion sivukulut (sotu yms)	-7 643,40 €
Terveyspalvelut	- 587,38 €
Matkakorvaukset ja päivärahat	-3 471,29 €
Majoitus ja ruokailu	- 4 075,20 €
Kokous- ja neuvott.kulut (ml foorumi)	- 4 549,31 €
Painatuskulut	- 1 530,50 €
SAL:n hallintopalvelut	- 2 500,00 €
Toimistotarvikkeet ja koulutusmateriaali	- 1 194,93 €
Autopuhelimet	- 218,79 €
Muut kulut ja ostetut palvelut	- 329,06 €
KULUT YHTEENSÄ	-64 649,86 €

Siirtomääräraha vuodelle 2010 **44 803,36 €**

Siirtomäärärahasta siirtyy sidottuna kokonaisuudessaan RATA –hankkeelle myönnetty 20.000 € osuus sekä siihen kohdistuvana omarahoitusosuutena 8.500 € (omarahoitussuudesta vapautuu uudelleen kohdennettavaksi oman työn osuutta vastaava summa, jonka suuruus selviää vuoden 2010 aikana).

Ampumakorttihankkeen avustushakemuksessa luvattiin järjestöjen omakustannusosuuden suuruudeksi kolmasosa koko hankkeen budjetista. Vuoden 2009 aikana käytetyn avustuksen osalta omakustannusosuus on toteutunut täysimääräisenä niin järjestöjen oman työn osuuden kuin suorien kulujenkin osalta. Siten järjestöjen AMPU-hankkeelle kohdentamaa rahoitusta ei siihen tarvitse kohdentaa (edellyttää vielä OPM:n hyväksyntää 30.4. mennessä jätettävän avustuksen käyttöilmoituksen osalta).

Näin ollen vapaa siirtyvä rahoitusosuus on samaa luokkaa kuin edellisenäkin vuonna eli noin 15.000 €.

6. Hankkeen ohjausryhmä ja alatyöryhmät

Ohjausryhmän kokoonpano oli vuoden aikana seuraava:

Risto Aarrekiivi	SAL	pj
Janne Hakala	SAHL	
Antti Nieminen	MPK	
Lauri Oinonen	RES	
Marko Patrakka	RESUL	
Tommi Verho	RUL	
Ere Grenfors	SML	
Sauli Härkönen	MKJ	
Esko Hakulinen	AAE	
Raimo Suominen	AHL	
Jorma Riissanen	SAL	siht

Ohjausryhmä kokoontui vuoden aikana kaikkiaan 13 kertaa. Suunnitellusta poiketen jouduttiin keväällä ja syksyllä pitämään ampuma-aselain valmisteluihin liittyen ylimääräiset kokoukset, jotka lisäsivät niiden määrää.

Hankkeen alatyöryhminä jatkoivat toimintaansa sekä ampumaratalaki- että ampumakorttityöryhmä.

7. Hankkeen jatkaminen

Vuosi 2009 oli Ampumaharrastuksen kehittämishankkeen varsinainen toiminnan käynnistymisvuosi. Ampumakorttihankkeen vuoden 2009 aikana saavutetut tulokset sekä jatkosuunnitelmat vakuuttivat Opetusministeriötä siten, että hankkeelle on myönnetty jatkorahoitus vuodelle 2010. Varsin todennäköistä on, että myös RATA –hankkeelle tullaan osoittamaan jatkorahoitusta vielä kuluvan kevään aikana.

AMPU –hankkeella on siten erinomaiset edellytykset jatkaa toimintaansa sekä saavuttaa sille vuodelle 2010 asetetut haasteelliset tavoitteet.

Helsingissä .4.2010

Ohjausryhmän pj

Risto Aarrekivi

Hankepäälikkö

Markku Lainevirta

JAKELU

SAL arkisto
Foorumin jäsenet (sähköisesti)

12/ML/ML

LIITE 1

Ampumaratalainsäädännön kehittämisen tavoitteet

Nykyinen ampumaratojen turvallisuutta koskeva lainsäädäntö on vanhaa ja hajanaista. Ampumarataa ei ole lainsäädännössä edes määritelty, josta seuraa ongelmia myös mm. ympäristölainsäädännön soveltamisessa. Viranomaisten, ampumaratojen pitäjien ja ampumaratojen käyttäjien velvollisuuksia ja oikeuksia ei ole nykyaikaisella tavalla määritelty.

Kehittämisen tavoitteena on saada Suomeen uusi ampumaratalaki. Tarkoituksena on turvata ampumaharrastustoiminnan ja metsästyksen harjoittamisen turvalliset edellytykset. Lain kehittämisessä tulee ottaa huomioon olosuhteet eri osissa maata ja erityyppisten ampumaratojen sääntelyn tarve.

Ampumaratalaissa tulee määritellä erityyppiset ampumaradat. Tämä sen takia, koska erityyppiset ja kokoiset radat tarvitsevat erityyppistä sääntelyä. Ampumaradan perustamisedellytykset tulee määritellä niin yksityiskohtaisesti, että radan perustamisedellytykset voidaan ratkaista laillisuusharkinnan pohjalta. Tarkoituksenmukaisuusharkinta tapahtuu hankkeiden rahoituspäätösten ja maankäytön suunnittelun yhteydessä.

Ampumaratojen perustamismenettelyn tulee turvata ratojen pitkäjänteinen ja pysyvä kehittäminen. Perustamismenettelyn tulee olla kustannuksiltaan kohtuullinen radan kokoon ja toiminnan muuhun laajuuteen nähden. Lupa- ja valvontaviranomaisen tulee olla riittävän kokenut ja ampumaratakysymyksiin riittävästi perehtynyt. Radan pitäjältä voidaan puolestaan edellyttää perehtyneisyyttä ratojen turvallisuuskysymyksiin. Samoin voidaan vaatia, että radan pitäjä huolehtii radan lupaehdojen täytäntöön panemisesta. Radan pitäjällä tulee olla selkeät lailla määritellyt oikeudet vastata rata-alueen järjestyksestä ja turvallisuudesta. Radan käyttäjällä on puolestaan oltava turvalliset olosuhteet ampumiselle ja radan käyttäjän tulee edellyttää noudattavan radan pitäjän määräyksiä ja ohjeita.

Ratojen viranomaisvalvonta tulee järjestää kustannustehokkaasti. Ampumaratojen pitäjiltä voidaan edellyttää omavalvontaa, jos sillä voidaan keventää viranomaisvalvontaa.

Valmisteltavan ampumaratalain tulee muodostaa muun ratoja koskevan lainsäädännön kanssa ymmärrettävä ja toimiva kokonaisuus. Siten valmistelun yhteydessä tulee voida tarkastella myös muun lainsäädännön muutostarpeita.

Ampumaharrastusfoorumin jäsenjärjestöjen tavoitteena on edesauttaa kaikin tavoin lain nopeaa valmistelua ja koordinoida eri harrastajatahojen näkemyksiä lain valmistelun osalta.

ALALIITE 1.1

Ampumaratalain tarkoitus

- * Tarkoituksena turvata ampumaratojen perustaminen ja pitäminen sekä ampumatoiminnan turvallisuuden parantaminen.
- * Perusteluihin, ettei laki vaikuta maanomistajan oikeuteen ampua maillaan

Ampumaradan määritelmiä

Vähäinen tai tilapäinen ampumarata
 Ampumarata
 Ampumaurheilukeskus

Muita harkittavia määritelmiä

Sisäämpumarata

Apumaurheilukeskusten jako (kv. / maakunnallinen)

Muita käytettyjä termejä kaavoituksessa:

- maakuntakaavassa ampumarata-alue merkitään "Eriyisalue"-merkillä (E, punainen, aniliini) Vaara-alue merkitään (va) –merkillä ja suojavyöhyke (sv) –merkillä. Mahdollinen rakentamisrajoitusalueen raja merkitään (rr) -merkillä

Ampumaradan perustamisedellytykset

- * Ampumarata on sijoitettava ja rakennettava ja sitä on hoidettava niin, ettei sen käyttö:
 - * aiheuta haittaa tai vaaraa terveydelle
 - * aiheuta ympäristön pilaantumista tai roskaantumista
 - * vähennä merkittävästi ympäristön viihtyisyyttä
 - * vaaranna liikenneturvallisuutta
 - * loukkaa muulla tavalla yleistä etua...
- * Ampumarata on sijoitettava niin, ettei se vaikeuta maankäyttö- ja rakennuslaissa tarkoitettujen kaavojen toteuttamista
- * Ampumaradalla on noudatettava, mitä palo- ja henkilöturvallisuudesta sekä terveydellisten haittojen ehkäisemisestä erikseen säädetään ja määrätään
- * Sisäasianministeriö antaa tarvittaessa tarkemmat määräykset ampumaradan vähimmäisvaatimuksista.

Ampumaradan perustamismenettely

- * Ampumaradan perustaminen vaatii valtion lupaviranomaisen luvan.
- * Ampumapaikan/vähäisen tai tilapäisen ampumaradan pitäjällä tulee olla ampumaradan sijaintipaikan poliisilaitoksen lupa (ei koske maanomistukseen perustuvaa ampumatoimintaa).
- * Hakemuksen tulee sisältää tarpeelliset tiedot ampumaradan pitäjistä ja alueen sijainnista sekä toiminnan luonteesta ja laajuudesta.
- * Lupaviranomainen voi antaa aluetta koskevia määräyksiä ja ehtoja
- * Lupa on myönnettävä jos se täyttää laissa määrättyt ehdot (**laillisuusharkinta**).

Ampumaradan pitäjä

- * Ampumaradan pitäjänä voi toimia kunta, kuntayhtymä, valtio tai yhteisö, luonnollinen henkilö taikka elinkeinon harjoittaja.
- * kaupallisella ampumaradan pitäjällä tulee olla asealan elinkeinolupa.

Ampumaradan pitäjän tehtävät ja vastuu

- * Ampumaradan pitäjän on huolehdittava siitä, että ampumarata on lupaehtojen edellyttämässä kunnossa.
- * Ampumaradalla valvotaan ampumatoimintaa niin kuin ampuma-aselaissa säädetään.
- * Radan pitäjällä on oikeus valita asiakkaat radan käyttötarkoitus huomioon ottaen
- * Radan pitäjällä on oikeus tarkistaa radan käyttäjän henkilöllisyys ja aseiden laillisuus

Ampumaradan pitämisen oikeudet ja ehdot

- * Kaavoittajan ja maankäyttäjän tulee huomioida radan suoja-alueet siten, että ”ns naapurussuhdelain ajatus” tulee huomioiduksi
- * Pysyvällä ampumaradalla tulee olla ”ratavastaava”?

Toiminnan valvonta

- * Ampumaratatoimintaa valvoo ampumaradan sijaintipaikan poliisilaitos
- * Sisäasianministeriö valvoo ampumaratatoimintaa valtakunnallisella tasolla

Ampumaradan lakkauttaminen, sulkeminen ja huomautukset

- * Jos kiellettyjä seurauksia ei voida määräyksen estää, voi lupaviranomainen sulkea alueen.

Rangaistussäännökset

- * Sakot tms...

Voimaatulo ja siirtymäsäännökset

AMPUMARADAN LUPAMENETTELY

SISÄLLYSLUETTELO (Luonnos)

- 1. JOHDANTO
- 1.1. Ampumarata ja hallintolupa
- 1.2. Ampumaurheilun historiaa
- 1.3. Ampumaradat ja ympäristö
- 2. AMPUMARATOJEN LUPAMENETTELY
- 2.1. Lupalainsäädäntö
- 2.1.1. Ympäristön suojelu
- 2.1.2. Yleinen järjestys ja turvallisuus
- 2.1.3. Maankäyttö ja rakentaminen
- 2.1.4. Hallintomenettely ja hallintolainkäyttö
- 2.2. Lupaviranomaiset
- 2.2.1. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen
- 2.2.2. Alueellinen ympäristökeskus **Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.**
- 2.2.3. Lääninhallitus
- 2.3. Lupien hakujärjestys
- 3. LUPAPÄÄTÖKSET JA OIKEUSTURVA
- 3.1. Naapuruussuhde, kohtuuton haitta ja aikaprioriteetti
- 3.2. Naapurista asianosaiseksi – oikeus tiedon saantiin
- 4. MUUTOKSENHAKU
- 4.1. Kunnallisvalitus ja hallintovalitus
- 4.2. Valitustiet
- 4.2.1. Ympäristönsuojeluviranomaisen päätös
- 4.2.2. Lääninhallituksen ampumaratalupapäätös
- 4.2.3. Rakennusvalvontaviranomaisen päätös
- 4.3. Hallinnon tuomioistuinkontrolli
- 5. KEHITYSNÄKYMÄ

LÄHDELUETTELO

OIKEUSTAPAUKSET

YMPÄRISTÖLUVAT

LÄÄNINHALLITUKSEN MYÖNTÄMÄT AMPUMARATALUVAT JA

PÄÄTÖKSET

LYHENTEET

LIITE 3

PÄÄKAUPUNKISEUDUN AMPUMAUrHEILUKESKUSVAIHTOEHTOJEN ARVIOINTI

Viime vuosina on esitelty poliittisille päättäjille ja virkamiehille erilaisia vaihtoehtoja ampumaurheilukeskuksen rakentamiseksi pääkaupunkiseudulle. Asialla ovat olleet eri taustaryhmittymät omia hankeideoitaan esittelemässä. Harrastajakunnan yhteisen tahtotilan muodostamiseksi perustettiin ammunnan harrastajien alueneuvottelukunta 16.3.2009.

Ensimmäiseksi tehtäväkseen neuvottelukunta otti yhteisen suosituksen laatimisen ongelman ratkaisemiseksi. Työn keskeisin lähtökohta oli, että kaikkien eri harrastajaryhmien tarpeet tulisi ratkaista samanaikaisesti monipuolisen ja riittävän ratakapasiteetin omaavan ampumaurheilukeskuksen rakentamisella.

Lopulliseen vertailuun otettiin mukaan seuraavat vaihtoehdot:

- 1) Ampumaurheilukeskus HELSINKI METROPOLI (=Hallihanke)
- 2) Kauhalan ampumaurheilukeskus
- 3) "Hajautettu malli" ja
- 4) Petikon ampumaurheilukeskus.

Sipoon ja Lahnuksen nykyisiä ampumarata-alueita ei nähty mahdolliseksi laajentaa siten, että ne mahdollistaisivat tavoitteena olevan keskuksen rakentamisen. Santahaminan ampumaratojen siviilikäytön lisäämistä nykyisestään ei puolustusvoimissa pidetty mahdollisena.

Ampumaurheilukeskusvaihtoehtoja vertailtiin seitsemäksi kriteerin (painotus sulkeissa) avulla, joita olivat suorituspaikat (36,3 %), käytettävyys (27,7 %), arvokilpailumahdollisuudet (5,4 %), palvelut ja verkostoituminen (7,9 %), yleinen viihtyvyys (7,4 %), harrastajakunnan vaikutusmahdollisuudet (8,7 %) sekä rakentamisaikataulu (6,6 %). Lisäksi arvioitiin eri vaihtoehtoihin sisältyviä mahdollisia riskejä.

Vaihtoehdot saivat kokonaisvertailussa seuraavat hyvyyspisteet:

- 1) Petikon ampumaurheilukeskus 420 pistettä
- 2) Ampumaurheilukeskus HELSINKI METROPOLI 346 pistettä
- 3) Kauhalan ampumaurheilukeskus 300 pistettä ja
- 4) Hajautettu malli 286 pistettä.

Petikon selkeä paremmuus perustuu siihen, että sen arvioitiin parhaiten täyttävän tärkeimmille kriteereille eli suorituspaikoille ja niiden käytettävyydelle asetetut vaatimukset. Lisäksi se arvioitiin parhaaksi myös arvokilpailujen järjestämismahdollisuuksien sekä harrastajakunnan vaikutusmahdollisuuksien osalta. Hallihanke oli puolestaan paras palveluiden ja verkostoitumisen sekä yleisen viihtyvyyden osalta. Hajasijoitetun mallin katsottiin puolestaan olevan hieman muita parempi rakentamisaikataulun suhteen.

Arvioitaessa tulosten luotettavuutta voidaan todeta, että suurimman epävarmuuden aiheuttaa hankevaihtoehtojen lähtökohtatietojen puutteellisuus. Herkkyystarkastelun perusteella voidaan todeta, että esitetty lopputulos kuvaa erittäin luotettavasti alueneuvottelukunnan jäsenille muodostunutta näkemystä eri ampumaurheilukeskusvaihtoehtojen hyvyydestä.

Jatkotoimenpiteinä alueneuvottelukunta esittää seuraavaa:

- 1) Pääkaupunkiseudun kaupunkien johtajat päättävät kokouksessaan 11.6.2009 käynnistää kuntarajat ylittävän selvitystyön ampumaurheilukeskuksen rakentamiseksi pääkaupunkiseudulle.
- 2) Kaupunginjohtajien päätöksen jälkeen käynnistetään välittömästi yhteinen selvitystyö, jonka yhteydessä arvioidaan Petikon, Hallihankkeen ja Kauhalan toteuttamismahdollisuuksia ja kustannusrakennetta. Mikäli kaikki mainitut vaihtoehdot osoittautuvat toteuttamiskelvottomiksi, jatketaan selvitystä hajautetun vaihtoehdon pohjalta.
- 3) Alueneuvottelukunta muodostaa harrastajakuntaa edustavan ”ampumaurheilukeskuspoolin”, jonka tietotaitoa hyödynnetään keskuksen vaatimusmäärittelytyössä.
- 4) Selvitystyön tuloksia hyödyntäen tehdään valinta rakennettavasta ampumaurheilukeskuksesta ja käynnistetään välittömästi hankesuunnittelu sen toteuttamiseksi.

Ampumaharrastusfoorumin

Ampumakorttihanke 2008-2011

22.12.2009

Hankepäällikkö
Markku Lainevirta

1

Ampumakorttikoulutuksen sisältö

- ✓ Ammunta harrastuksena
- ✓ Ampuma-aseet ja turvallisuus
- ✓ Aseet ja varusteet
- ✓ Varotoimenpiteet ja suojavälineet
- ✓ Ampuma-aselainsäädäntö ja lupamenettely
- ✓ Ammunnan perusteet
- ✓ Ampujan ympäristöoppi
- ✓ Ratasäännöt ja -käyttäytyminen
- ✓ Sovellettu ampumaharjoitus
- ✓ Omatoiminen "opastettu" harjoittelu
- ✓ Kirjallinen koe ja ampumataitotesti

Ampumakorttikoulutuksen sisältö

1. Oppitunti (Kurssin avaus ja sen tavoitteet)

AVAUS 15-20 min

- kurssin johtaja avaa kurssin ja esittelee kouluttajat
- osallistujien esittäytyminen kertoen taustastaan ja motiiveistaan

KURSSIN TAVOITTEET JA MATERIAALIN JAKO 5-10 min

- Peruskoulutus turvalliseen ja vastuuntuntoiseen ampumaharrastuksen aloittamiseen
- Mahdollistaa itsenäisen harrastamisen
- Aselainsäädännön tunteminen
- Toiminta ampumaradalla

AMPUJANTIE, HARRASTAJASTA MESTARIKSI 10 min

- (eri urapolut esitellään kuvin ja kuvakkein)

JÄRJESTÄVÄN ”JÄRJESTÖN JA SEURAN” ESITTELY 10 min

- Seuran/järjestön toimintamuodot
- Harrastus- ja koulutusmahdollisuudet
- Seuran jäsenyys: maksut ja edut, velvollisuudet, oikeudet (kts. yhdistyslaki)

15

Ampumakorttikoulutuksen sisältö

2. Oppitunti (Ampuma-aseet ja turvallisuus)

Ampuma-aseiden historia

Ampuma-aseiden eri käyttötarkoitukset (video)

- urheiluammunta
- metsästys
- maanpuolustus

Harrastuspaikat ja mahdollisuudet

1) Ampumaradat:

- hallinta, ylläpito, käyttäjät
- ratasäännöt joka radalla erilaiset:
 - ampuma-ajat
 - sallitut kaliiperit eri ampumapaikoilla
 - jätehuolto jne

2) Muut luvalliset paikat käyttää asetta:

- maanomistajan luvalla haja-asutusalueella,
- maanomistajan luvalla metsästysoikeudella metsästystilanteessa
- eriluvalla tilapäiset harjoittelu- ja kilpailupaikat

Turvallinen ratakäyttäytyminen

16

Ampumakorttikoulutuksen sisältö

3.-4. Oppitunti

Asetyydit ja niihin liittyvät ampumatarvikkeet ja varusteet (mahd video ?)

Eri kiväärityypit:

- jako toimintaperiaatteen mukaan
- jako käyttötarkoituksen mukaan
- ampumatarvikkeet em. asetyyppeihin
- kaliiperimerkintöjen viidakko ja merkintäperiaatteet
- käydään pääpiirteittäin läpi aseiden tähtäinlaitteet ja lisävarusteet
- ampumaetäisyydet ja vaara-alueet

Vastaavasti esitellään myös

- Haulikot
- Yhdistelmäaseet
- Käsiaset
- Ilma-aseet
- Muut (dekot, merkinantoaseet, soft-air...)

Lajiesittelyvideo, jossa huomioitu eri järjestöjen lajikirjo

17

Ampumakorttikoulutuksen sisältö

5.-6. Oppitunti (Varotoimenpiteet ja suojaautuminen)

Varotoimenpiteet aseita käsiteltäessä

Vaaratilanteiden tunnistaminen

- Käydään läpi tyypillisimmät vaaratilanteet ja niiden ehkäisy aseiden käsittelyssä

Suojavarusteet

- Käydään läpi kuulon suojaamiseen liittyvät asiat
- Näön suojaus

Sivullisten huomioonottaminen

- mietitään yhdessä asioita, joita tulee ottaa huomioon aseita käsiteltäessä
- jokainen ampuja/metsästäjä on lajinsa mannekii

Aseiden turvallinen käsittely

- Aseiden perustarkistukset
- Toimenpiteet aseita käsiteltäessä

Ensiapu ja palonsammutus (ml välineistö radalla)

18

Ampumakorttikoulutuksen sisältö

7. Oppitunti

Ampuma-aselainsäädäntö

Aselupien yhtenäistämisohjeistus

ASEEN HANKINTA

- lääkärintodistus
- harrastustodistus
- seurojen jäsenkortit
- Harjoituspäiväkirja (jaetaan kaavake)
- hankitun aseiden näyttö poliisilaitoksella

Hallussapitolupa

Rinnakkaislupa

Aseiden säilytys ja patruunoiden säilytys säännökset

Lainaaminen ja valvottu käyttö

Aseiden kuljettaminen

19

Ampumakorttikoulutuksen sisältö

8. Oppitunti

AMMUNNAN PERUSTEET

(Eri lajit huomioiden – tavoitteena video 5+5+5 min)

- Ampuma-asennot
- Tähtääminen
- Hengittäminen
- Liipaisu
- Jälkipito
- Osuman arvon määrittäminen
- Lajikuvaukset yleisistä kilpailulajeista
(tämä sisältyy osittain videoon)

Venyttely (koulutuksen ohessa taukojumppana)

Fyysinen harjoittelu (pääpaino itseopiskelulla)

Ruokailu (ruokailun yhteydessä)

20

Ampumakorttikoulutuksen sisältö

9. Oppitunti

Ampujan ympäristöopas - suojele itseäsi ja ympäristöäsi!

Ammunnan yhteydessä syntyvät ympäristövaikutukset

- ampumasuorituksesta aiheutuvat
- ammunnan harrastamiseen liittyvien toimintojen aiheuttamat
- ampumaratojen rakentamisen ja ylläpidon aiheuttamat ympäristövaikutukset

Välittömiä ympäristövaikutuksia ovat muun muassa

- melu ja ilmaan päätyvä lyijypöly
- raskasmetallien kertyminen maaperään (uhka pohjavesille)
- aseiden huollosta syntyvät öljyiset puhdistusjätteet
- tapahtumissa syntyvät jätteet (hylsy, pahvit, muovipakkaukset, sekajätteet..)

Välillisiä vaikutuksia aiheutuu muun muassa

- liikenteen päästöistä
- aseiden ja luotien valmistamisesta
- ampumaratojen rakentamisesta ja ylläpidosta

Miten huolehdit ympäristöstäsi

- omien roskien kerääminen ja lajittelu
- ratsiisteys
- radan ympäristömääräysten noudattaminen
- ympäristöystävällisten patruunoiden yms hankinnoilla

21

Ampumakorttikoulutuksen sisältö

10. Oppitunti (liittyy saumattomasti ampumaharjoitukseen)

10.1. Ratasäännöt ja ratakäyttäytyminen 15 min

(radalla konkreettiset esittelyt)

Autojen paikoitus

Radan käyttöajat

Rata-alueella liikkuminen

Ammunnan varoitusvalot /lippu

Ratakohtaiset asemääräykset

Maalilaitemääräykset

Ystävällisyys

Muiden huomiointi

Turvallinen asekäsittely

Ammunta sallittuihin suuntiin

Valokuvaaminen vain sallittuna aikana

10.2. Ohjeet harjoittelun toteuttamisesta

(ellei kokoonnuta lajiharjoituksen jälkeen, jolloin tämä kootusti)

22

Ampumakorttikoulutuksen sisältö

11. Oppitunti (Teoriaosuus ennen ratavaihetta)

LAJEITTAIN ERIYTYVÄ KOULUTUS

Esimerkkinä pienoiskivääri

Aseen osat

Kaliiberi 22lr

Aseen toimintaperiaate

– kertatuli tai lippaallinen kertatuli (5 patruunaa)

Aseen toiminta

Varusteet:

Ampumataulun koko ja osuma-alueet

Vastaavasti muut kivääriaseet

ASEIDEN TURVALLINEN KÄSITTELY

Lataaminen, harkittu laukaus, patruunoiden

AMMUNTA

ASEIDEN HUOLTO

Harjoitusvinkkejä harjoittelujaksoa varten

23

Ampumakorttikoulutuksen sisältö

12-14. Tunti (Sovellettu ampumaharjoitus)

LAJEITTAIN ERIYTYVÄ KOULUTUS

Toiminta ampumaradalla (koulutuskortti)

- Ohjaajat ja oppilaat tekevät valmistelut yhdessä: taulujen vienti jne...
- Varotoimenpiteet johtosäännön mukaisesti
- Taulumääräykset, kiinnitykset, paikkaaminen, taulun toiminta
- Ampumapaikan järjestelyt: matto, tuet, kaukoputki,
- Aseen käsittely radalla ennen ampumista: säilytys, siirtäminen ampumapaikalle, vartiointi

AMMUNTA JA ASEIDEN HUOLTO (teoriassa läpikäytyjen asioiden kertaus)

Ampumasuorituksen näyttö

Kuivalaukaukset ensin

Ampumasuoritus – suorituksen vaikeustaso matala: tuen käyttö

- kohdistus
- ”kilpasarja”3x5ls

Ammunnan jälkeen aseiden huolto

24

Ampumakorttikoulutuksen sisältö

Opiskelu- ja harjoittelujakso

- **minimialiaika kuukausi, jonka aikana käytävä vähintään 5 kertaa johdetussa ampumaharjoituksessa lajinmukaisella aseella**
- **Vasta tämän jälkeen on oikeutettu osallistumaan ”kertaus- ja koepäivään”**

25

Ampumakorttikoulutuksen sisältö

Kertaus ja koepäivä

Teoriakoe 45 min

Ampumaradalla asioiden kertausta 1-3 tuntia
(ratamääräykset yms...)

Sovellettu ampumataitotesti 2 tuntia

- toiminta komentojen mukaan
- toiminta häiriötilanteessa
- ampumataitotesti

Kurssin päättäminen 45 min

- harjoittelun jatkaminen ja seuratoiminta
- palautekeskustelu ja palautelomakkeen täyttö
- kahvitilaisuus

26

Ampumataitotestin hyväksymisraja

Haulikko:

1 kiekko rikki ammuttavasta 5 ls sarjasta. Ammutaan 2 sarjaa, joista parempi huomioidaan. Kurssilainen voi valita ampumapaikan ja ampua vaikka kaikki kiekot samasta helpoimmasta paikasta

Kivääri:

ammutaan makuulta ja tuelta 2 kpl 5 ls sarjaa, parempi huomioidaan, vaatimus kaikki numerolla pienoiskivääritaulussa

- jos ammutaan ampumahiihtotauluihin, niin maaleina pystytaulut aiempine vaatimuksineen

- jos ammutaan .308 tai vast, niin 1 ohilaukaus sallittu

Pistooli:

ammutaan 2 kädellä "koulutauluun", 2 sarjaa, joista parempi huomioidaan

- .22 vaatimus 4 osumaa numeroilla

- .32 vaatimus 3 osumaa numeroilla

Mikäli kurssilainen ei läpäise vaatimusta tai tulee muutoin hylätyksi, on hänen mahdollista uusaa suorituksensa aikaisintaan viikon kuluttua hylätystä ampumataitotestistä.

27

Ilma-aseiden ampumakortti

SISÄLTÖ

Teoriaosuus:

- o avaus (20min)
- o yleistä ampuma-aseista ja turvallisuudesta (20min)
- o asetyypit tiivistetysti (20min)
- o varotoimenpiteet aseita käsiteltäessä (20min)
- o häiriötilanteet... lataus etc. /lajiosuudessa soveltuvin osin
- o ampuma-aselakisäädäntö tiivistettynä (10min)
- o ympäristöasiat tiivistetysti (10min)
- o ratasäännöt paikallisen radan ohjeiden mukaan

Lajiosuus (ip ja ik / teoria) 15min+15min

Toiminta ilma-aseradalla 30min

Lisäksi 5 tuntia johdettua ampumaharjoittelua, josta ainakin yksi kerta ns toisella aseella.

Lopuksi ampumataitotesti / läpäisyperiaate turvallisuuskriteerein !

28

LIITE 5

Kansallinen liikuntatutkimus 2009 - 2010

Hyvä jäsenemme

Parhaillaan on käynnistymässä kansallinen liikuntatutkimus, jonka tulokset julkaistaan vuonna 2010. Tutkimus toteutetaan puhelinhaastatteluna seuraavan 12 kuukauden kuluessa ja siihen haastatellaan noin 12 000 suomalaista. Se on ainoa säännöllinen liikuntalajien harrastamisen trenditutkimus Suomessa. Se toteutetaan aina neljän vuoden välein. Edellisen liikuntatutkimuksen 2005 - 2006 mukaan oli aikuisväestössä (19 - 65 vuotiaat) ammunnan harrastajia vain 13 000.

Tulos on varsin hämmästyttävä ja ristiriitainen, sillä onhan ammunnan ja metsästyksen eri järjestöjen yhteinen jäsenmäärä noin puoli miljoonaa. Eräs selittävä tekijä onkin, ettei esimerkiksi metsästys ole tutkimuksen mukainen liikuntalaji ja siten kaikki noin 80 000 metsästäjän (väestöön suhteutettu lukumäärä) vastaukset ovat "menneet ammunnan kannalta hukkaan".

Liikuntapaikkarakentamisen osalta sekä ministeriötasoisessa että kunnallisessa päätöksenteossa on varsin todennäköistä, että eräänä resurssiohjauksen keskeisenä tekijänä on asianosaisen liikuntalajin harrastajamäärä. Ei siis ihme, etteivät ampumaratahankkeiden puuhamiehet saa varauksetonta tukea poliittisilta päättäjiltä tai virkamiehiltä. Ampumaratojen tarvetta kunnallisina liikuntapaikkoina ei useimmilla paikkakunnilla tunnusteta, sillä "tutkimuksenkin mukaanhan heitä on vain kourallinen".

Hyvä jäsenemme. Mikäli koet harrastavasi ammuntaa joko metsästyksen, urheiluammunnan tai reserviläistoiminnan yhteydessä, niin pyydämme sinua mainitsemaan sen yhdeksi liikuntalajiksesi, jos puhelin kilahtaa. Kyselyn yhteydessä sinun kannattaa mainita myös kaikki muutkin harrastamasi liikuntalajit, sillä niiden lukumäärää ei tutkimuksen yhteydessä ole rajoitettu. Näin voit olla vaikuttamassa käynnistyvän tutkimuksen tulosten oikeellisuuteen ja siten välillisesti jopa harrastusmahdollisuuksiesi parantamiseen asuinpaikkakunnallasi.

Oheisen linkin takaa löytyy edellisen tutkimuksen tarkemmat tulokset (www.slu.fi/liikuntapolitiikka/liikuntatutkimus2).